

הערה כללית: המבחן נבדק בצורה מקלה וניתנו 3 נקודות פקטור חיובי לכולם

שאלה ראשונה

א. אליהו יכול לחכות לתביעת הבנק כנגדו (אם תוגש) ואז להגיש כתב הגנה ולטעון את טענותיו, או להגיש תובענה לסעד הצהרתי שאינו חב סכום כסף לבנק, או בדרך של תביעה רגילה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (לא ניתן להערכה כספית או לפי הסכום שצפוי להיתבע) או בדרך של המרצת פתיחה (תקנה 253).

ב. הבנק יוכל להגיש בקשה לסילוק התובענה לסעד הצהרתי על הסף מחמת שמדובר בתובענה תיאורטית, שכן הבנק טרם תבע את חובו ואולי לא יתבע, ושאינן מקום ליתן סעד הצהרתי לשריון זכות כשיש אפשרות ממשית ואופרטיבית לתבוע בדרך המלך ואין אינטרס לגיטימי לפיצול הדיון.

ג. הבנק יוכל לבקש לעכב את ההליכים בתובענה שהגיש אליהו כנגדו, עד לבירור התביעה הכספית שהגיש כנגד אליהו, או לבקש הפסקת התובענה של אליהו (תקנה 154), או מחיקתה על הסף (תקנה 100), לאור קיומה של תביעה ישירה של הבנק כנגד אליהו, כדי שלא יתקבלו גם החלטות סותרות, וכן יכול לבקש לאחד את הדיונים בשתי התביעות (תקנה 520).

ד. אליהו יכול להגיש תובענה עצמאית נפרדת לפס"ד הצהרתי (בדרך כלל בהמרצת פתיחה) לביטול הסכמתו לגבי הסמכות של בית המשפט לפסוק לפי 79א, וזאת מכוח הפגם שנפל בהסכם לפי פרק ב' לחוק החוזים (חלק כללי) עקב הטעיה, טעות, ואם יתבטל ההסכם, יתבטל ממילא פסק הדין (פס"ד סיטבון, פס"ד מהרל).

אליהו יכול גם להגיש ערעור על פסק הדין שכן יש לו טרוניות גם כלפי בית המשפט שנתן את פסק הדין שגם הוא הטעה אותו ולא הסביר לו את משמעות הסכמתו.

ה. הבנק לא יכול לתקוף החלטה זו לאלתר והוא יצטרך לחכות לפס"ד בתביעה כדי לתקוף החלטה זו, שכן לפי צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור) התשס"ט-2009 (עמ' 88 הידוע), סעיף 7(1), לא תינתן רשות ערעור על החלטה שהיא קבלת בקשה לביטול פסק דין או לביטול החלטה, כך שלא ניתן

להגיש ברי"ע על החלטה המקבלת בקשה לביטול פסק דין (אלא רק על החלטה הדוחה בקשה לביטול פסק דין).

שאלה שניה

א. בנימין יכול להגיש כנגד גאולה או תביעה רגילה לבית המשפט המחוזי בחיפה או בירושלים (מחוזי כי הנזק לא ניתן להערכה כספית) ואם יעריך את הנזק יגיש לבית המשפט לפי סכום התביעה – שלום/מחוזי, כאשר לעסקו של התובע יש מספר סניפים (חיפה, ירושלים, ת"א) – ואחד מהם חופף למקום מגורי הנתבע (חיפה) או מקום עסקו של הנתבע (ירושלים).

יש להגיש את התובענה לאותו בית משפט (חיפה או ירושלים) (תקנה 1א3) ולבקש בתביעה זו צו לגילוי מסמכים (כללי או ספציפי, תקנות 112-113) או בקשה לתפיסת מסמכים וסעדים זמניים לתפיסת מסמכים/נכסים (תקנה 387א) המהווים ראיות או הדרושים לשם בירור התובענה. כן יכול לבקש עיקול זמני/צו מניעה זמני כנגד הוצאת המסמכים.

אפשר לדון גם האם בנימין יכול להגיש גם תביעה למתן חשבונות (תקנה 123) שבה צריך להוכיח – ראשית, יחסים מיוחדים בין הצדדים המצדיקים מתן חשבונות (כמו נאמנות, יחסי רואה חשבון-לקוח (פס"ד ברלב)), ובשלב השני (אם ייקבע שיש יחסים כאלו המצדיקים מתן חשבונות) יעבור הנטל לגאולה להמציא את החשבונות ולהוכיח את אמיתותן. זאת, לאור העובדה שמדובר במסמכים וחשבונות של בנימין ולא של גאולה ולכן לכאורה אין מקום לתובענה למתן חשבונות.

בנימין יכול גם להגיש את התביעה לבית המשפט לענייני משפחה אם יוכיח שנושא התובענה נובע מהקשר שהיה בינו לבין גאולה, אשתו לשעבר, בתקופה שהיו בני זוג (הגדרת "בן משפחה" בסעיף 1 לחוק בית המשפט לענייני משפחה) וכן צריך להצביע על זיקות משפחתיות ועל כך שהסכסוך עילתו בתוך המשפחה, ושהעניין המשפחתי תרם תרומה משמעותית לסכסוך (פס"ד חבס, פס"ד חיים). אם זה רק יחסי רואה חשבון לקוח, זה לכאורה לא משפחה והתובענה לא נובעת מהקשר בתקופה שהיו בני זוג.

ב. גאולה תטען שאין מקום לאפשר את התיקון שכן הוא פוגע בה שכן הוגש בשלב מאוחר והוא מרפא את טענת ההתיישנות שהייתה יכולה להעלות לו הייתה מוגשת התביעה במועד הגשת בקשת התיקון (פס"ד צוקר).

כן יכולה גאולה לטעון שמדובר בבקשה אחרי קדם משפט ואין מקום לדון בה לאור תקנה 149.

בנימין יטען שאין כל שוני בתצהיריו ובכתבי טענותיו והשינוי היחידי זה הסכום שנתבע ויש לפעול בהתאם לגישה הליברלית של בתי המשפט בבקשות לתיקון תביעות למרות השלב שבו נעשה הדבר.

כן יטען שלא מדובר בצירוף עילה אחרת או עילה נוספת שהתיישנה מאז התביעה המקורית שכן נשתמרו כל מרכיבי היסוד של העילה המקורית ממנה משתמעת חבות הנתבע, כשהמונח "עילה" בהקשר של כתבי טענות הינו במשמעות של ה"עסקה" או ה"מעשה" שלא השתנה.

בנימין יטען שמדובר בטעמים מיוחדים הדרושים כדי למנוע עיוות דין (תקנה 149) ושלא ניתן היה להגיש את הבקשה בקדם המשפט שכן רק אחרי זה הצליח לגייס את הכסף.

סביר שבית המשפט יאפשר את התיקון כמו בפס"ד צוקר, כשההבדל מפס"ד צוקר זה נושא ההתיישנות אך לכאורה מדובר באותה עילה (במובן של אותה "עסקה" או "מעשה") שנשתמרו מרכיבי היסוד של העילה וניתן להתיר את התיקון גם אם חלפה בינתיים תקופת ההתיישנות, שכן העילה נשארה אותה עילה והשוני הינו רק בסכום הנתבע (פס"ד עזבון המנוח אשתייה ז"ל, פס"ד דעאס).

ג. בנימין לא נהג נכון שכן הוא לא צריך לפנות לבעל הדין אותו הוא מבקש לצרף להליך כבעל דין בדרך של תיקון כתב הטענות להוספת בעל דין ואין מקום לקבל עמדתו של מי שמבקשים לצרף כבעל דין, שכן הצדדים לבקשת התיקון הם רק בעלי הדין המקוריים ועמדתו של דוד אינה רלבנטית להחלטה ואם יש לו טענות כלפי צירופו יוכל להעלותן רק לאחר צירופו אם יצורף (פס"ד אוחנה נ' אבו עיסא).

טענת דוד לגבי ההתיישנות אינה נכונה, שכן במקרה של הוספת בעל דין יתוקן כתב התביעה ואז לפי תקנה 26 רואים לעניין התיישנות ההליכים לגבי בעל הדין החדש כאילו התחילו עם כתב התביעה המתוקן, לכן המועד הרלבנטי למניין תקופת ההתיישנות לגבי בעל הדין החדש הוא מועד הגשת כתב התביעה המתוקן כך שלא נפגעת טענת ההתיישנות שלו ולא עוקפים אותה (פס"ד עזבון המנוח אשתייה ז"ל, פס"ד משה שלמה).